

Iisalmen kaupunki
Perusopetuksen
iltapäivätoiminta

Toimintasuunnitelma

1. Johdanto	3
2. Iltapäivätoiminnan arvopohja ja tehtävät	3
3. Toiminnan tavoitteet	3
4. Toiminnan järjestämisen perusteet	3
4.1 Toiminnan koordinointi	4
4.2 Asiakasmaksut	4
4.3 Henkilökunta	4
4.4 Ryhmärakenne	4
4.5 Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat	4
4.6 Vakuutukset	5
4.7 Välipala	5
4.8 Kuljetus	5
5. Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit	5
6. Täydennyskoulutus	5
7. Ryhmäkohtaiset suunnitelmat	6
8. Yhteistyö	6
8.1 Iltapäivätoiminnan ja kodin yhteistyö	6
8.2 Iltapäivätoiminta osana koulujen toimintaa	6
9. Tiedottaminen	7
10. Arviointi	7
11. Tilastointi	7
12. Tulevaisuuden haasteet	7

1. Johdanto

Toimintasuunnitelma on laadittu Iisalmen kaupungin koululaisten iltapäivätoimintaan. Opetushallituksen uudet perusopetuksen aamu – ja iltapäivätoiminnan perusteet tulevat voimaan 1.8.2011. Tässä toimintasuunnitelmassa on noudatettu em. perusteita. Iltapäivätoiminnan ohjaajat käyttävät toimintasuunnitelmaa työvälineenään toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

2. Iltapäivätoiminnan arvopohja ja tehtävä

Iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin; ihmisoikeus, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen.

Toiminta edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Se vahvistaa lasten itseluottamusta ja monipuolisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä innostaa ja tukee lapsia myös omien vahvuuksien löytämiseen ja oman osaamisen kehittämiseen.

3. Toiminnan tavoitteet

Koululaisten iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja hyvälle kasvulle.

- Tarjotaan lapsille ilmapiiriltään kiireetön, turvallinen, laadukas ja monipuolinen oppimis- ja kasvuympäristö, jossa korostuu hyvät ihmissuhteet sekä tilojen suunnitelmallinen käyttö.
- Edistetään lapsen hyvinvointia, tasa-arvoisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistään syrjäytymistä.
- Tarjotaan lapselle koulupäivän ulkopuolella mahdollisuus osallistua turvalliseen, virkistävään ja valvottuun toimintaan, jonka toteuttamisesta vastaavat tehtävään soveltuvat, ammattitaitoiset ohjaajat.
- Järjestetään lapsille mahdollisuus ohjattuun ja vapaaseen toimintaan sekä leppäilyyn
- Tuetaan kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lasten tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua.

4. Toiminnan järjestämisen perusteet Iisalmessa

Iisalmen kaupungissa iltapäivätoimintaa järjestetään koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä alle 9- vuotiaille erityisopetuksen oppilaille. Iltapäivätoimintaa järjestetään lapsille vanhempien/hoitajien työssäolon tai opiskelun ajaksi, se ei ole virike- tai kerhotoimintaa eikä siihen ole perheillä subjektiivista oikeutta.

Iltapäivätoimintaryhmät muodostetaan hakemusten perusteella.

Toimintaa järjestetään ainoastaan iltapäivätoimintana ja sitä tarjotaan perheiden valinnan mukaisesti joko alle tai yli 3h/päivä. Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä viitenä (5) päivänä viikossa max 5 tuntia päivässä, sitä ei järjestetä koulujen loma-aikoina eikä lauantai- tai yöpäivinä. Toiminta toteutetaan toimitilojen ja henkilöstön osalta yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.

Toimintaa järjestetään jos iltapäivätoimintaryhmään hakee vähintään 7 lasta. Muussa tapauksessa lapset ohjataan lähimpään iltapäivätoimintaa tarjoavaan toimipisteeseen. Mikäli toimintavuoden aikana ryhmän lapsimäärä olennaisesti laskee, harkitaan toiminnan keskeyttämistä. Keskeytetyn toimintaryhmän lasten hoitajille ilmoitetaan asiasta vähintään kuukautta ennen toimintaryhmän toiminnan lakkauttamista ja lapselle osoitetaan paikka lähimmästä toimintapaikasta.

4.1 Toiminnan koordinointi

Toiminnan järjestäjä on Iisalmen kaupungin päivähoito ja iltapäivätoiminnan määrärahat varataan päivähoiton talousarvioon. Käytännön järjestelyistä, toiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä sekä iltapäivätoimintaan hakemiseen liittyvästä asiakaspalvelusta vastaa päivähoiton johtaja. Hän vastaa myös tilastoinnista, raportoinnista, tiedottamisesta sekä yhteistyöstä eri hallintokuntien ja toimijoiden välillä.

Iltapäivätoiminnan ohjaajien lähiesimiehenä sekä käytännön toiminnasta vastaavana henkilönä toimii toimintapaikasta riippuen joko koulun rehtori tai päiväkodin johtaja.

4.2 Asiakasmaksut

Perusopetuslain 48§:n mukaisesti kunta voi päättää iltapäivätoiminnan päivittäisestä tuntimäärästä ja sen mukaan määräytyvistä asiakasmaksuista.

Iisalmissa koulutuslautakunta vahvistaa vuosittain iltapäivätoiminnan tuntimäärät ja varatun tuntimäärän perusteella määräytyvät asiakasmaksut.

4.3 Henkilökunta

Perusopetuslain 48 e § mukaan iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Valtioneuvoston asetuksessa (115/2004) säädetään perusopetuslain 8a luvussa tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan kelpoisuusvaatimuksista.

Koululaisten iltapäivätoiminnassa ohjaajaksi on kelpoinen henkilö joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opistoasteisen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana. Vähintään yhdellä ryhmän ohjaajalla on oltava em. kelpoisuus ja kaikkien ryhmän ohjaajien on oltava alalle soveltuvia. Työnantajan tarkistaa henkilön rikosrekisteriotteen ennen työsuhteen alkamista.

Henkilöstöltä edellytetään sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Ryhmän ohjaaminen edellyttää suunnitelmallista työtettä sekä kykyä toimia itsenäisesti ryhmän vastuullisena aikuisena. Yhteistyö koulun henkilökunnan, vanhempien ja alueellisten yhteistyökumppaneiden kanssa luovat pohjaa vakiintuneelle iltapäivätoiminnalle.

4.4 Ryhmärakenne

Toimitilat ja henkilökuntaresurssit huomioiden ryhmiä muodostettaessa yhtä ohjaajaa kohden voi olla enintään 15 oppilasta, jolloin mahdollistetaan turvallinen, monipuolinen ja suunnitelmallinen toiminta. Erityislasten ryhmiin sijoittamisen osalta käytetään tapauskohtaista harkintaa.

Iltapäivätoimintapaikan toimintaryhmien kokojen määrittelyssä huomioidaan kokonaisuus, yksittäisen lapsen kehitykseen ja terveyteen liittyvät erityistarpeet sekä toimintaympäristön monipuolisuus ja toimitilojen eriyttämisen mahdollisuudet.

4.5 Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat

Erityisoppilaan iltapäivätoiminta tapahtuu ensisijaisesti muun iltapäivätoiminnan yhteydessä ja erityisoppilaita ryhmiin sijoittaessa otetaan huomioon ryhmärakenne, ohjaajien riittävyys ja mahdollisuudet toimintojen eriyttämiseen. Erityisoppilaan kohdalla on hänen huoltajansa ja luokanopettajan kanssa sovittava, kuinka erityisoppilaan kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet huomioidaan. Ohjaajat voivat saada konsultaatioapua koulun erityisopettajilta ja oppilashuoltohenkilöstöltä.

4.6 Vakuutukset

Iltapäivätoiminnassa mukana olevat lapset on vakuutettu toimijan puolelta ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on maksutonta.

4.7 Välipala

Perusopetuslain 8a 48d§ mukaan iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on oikeus välipalaan opintososiaalisena etuna. Välipala sisältyy asiakasmaksuun. Tarjottavista välipaloista vastaa Iisalmen kaupungin oma ruokapalvelu.

4.8 Kuljetus

Iltapäivätoiminnasta ei järjestetä kuljetusta kotiin.

5. Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

Tervetuloa 1. luokalle perheille postitettavan oppaan mukana on ohje myös iltapäivätoimintaan hakemiseen. Hakeminen voi tapahtua sähköisesti tai tulostettavalla lomakkeella. Lomakkeita saa myös päivähoitotoimistolta kulttuurikeskukselta sekä iltapäivätoimintaryhmistä toiminnan alettua. Toimintaan haetaan lukuvuodeksi kerrallaan.

Valittaessa lapsia iltapäivätoimintaan heihin sovelletaan yhdenvertaisia valintaperusteita. Lasten valinnoista vastaa päivähoiton johtaja. Viranhaltijapäätös postitetaan kotiin toukokuun loppuun mennessä. Syksyllä aloituspäivän voi valita perheen tarpeiden mukaan. Huoltajan tulee päätöksessä annettuun määräaikaan mennessä ilmoittaa, mikäli paikkaa ei oteta vastaan.

Toimintaa järjestetään ryhmätoimintana. Iltapäivätoiminta järjestetään erillisinä tai yhdistettyinä toimintaryhminä koulujen yhteydessä. Kulloisenkin toimintaryhmän lapsimäärä määräytyy siten, että lapsen erityiset tarpeet, toimitilat ja henkilöstömäärä on otettu riittävästi huomioon.

- Iltapäivätoimintapaikka myönnetään ensisijaisesti kaikille toimintaan hakeville 1. luokan oppilaille.
- Mikäli ryhmän koko on liian suuri suhteessa henkilökuntaan ja tiloihin, myönnetään 2. luokkalaisille max 10pv/kk:ssa.
- Mikäli hakemuksia tulee enemmän kuin toimintaryhmiin mahtuu, noudatetaan yhdenvertaisina valintaperusteina ilmoittautumisjärjestystä. Mikäli ryhmissä on tilaa, voidaan toimintaan ottaa mukaan myös myöhemmin hakeneita.

6. Täydenniskoulutus

Iltapäivätoimintaan osallistuvalla henkilökunnalle järjestetään osallistumismahdollisuuksia täydenniskoulutukseen. Ohjaajien ammattitaidon kehittäminen ja ylläpito nähdään osana työn arvostusta ja uuden ammattikunnan työnkuvan kehittämistä. Erityinen koulutustarve on lasten erityistarpeet huomioonottavassa ryhmänohjauksessa sekä toiminnan sisällön ja kehittämisen yhtenäistämässä.

Ennen lukuvuoden alkua ohjaajille järjestetään yhteinen tapaaminen. Tiimipalavereja järjestetään kaksi lukuvuoden aikana. Iltapäivätoiminnan ohjaajat osallistuvat Iisalmissa järjestettäviin yhteisiin koulutuksiin. Täydenniskoulutukset ja tiimipalaverit ovat ohjaajien työaika.

7. Ryhmäkohtaiset toimintasuunnitelmat

Ryhmän toiminnan suunnittelussa ohjaajat käyttävät pohjana Iisalmen kaupungin iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaa ja tekevät ryhmälle kuukausisuunnitelmat. Kuukausisuunnitelmat annetaan tiedoksi vanhemmille ja päivähoiton johtajalle. Toiminnan yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat ryhmien olosuhteet, lasten määrä ja erityispiirteet, ohjaajien omat vahvuudet sekä käytännön mahdollisuudet. Sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Toiminnan sisällöt tulee suunnitella siten, että toiminta muodostuu lapsen kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi, joka tarjoaa sosiaalista vuorovaikutusta, esteettisiä kokemuksia, vireyttä edistävää liikuntaa ja ulkoilua sekä mahdollisuuden myös omaan toimintaan ja rentoutumiseen ja lepoon.

Toiminnan sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan kuten liikuntaan, kädentaitoihin, kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun, musiikkiin ja arkiaskareisiin. Toiminnan sisältönä voivat olla myös erilaiset tiedolliset aihepiirit. Toiminnassa voidaan varata aikaa myös koulutyöhön liittyvien tehtävien tekemiseen.

8. Yhteistyö

8.1 Iltapäivätoiminnan ja kodin yhteistyö

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin kasvatustyötä. Kodin ja toiminnan toteuttajan välisen yhteistyön on tarkoitus jäsentyä luontevaksi osaksi iltapäivätoimintaa. Päämääränä on luoda kasvuympäristö, joka edistää lapsen suotuisaa kehitystä.

Perheiden ja ohjaajien keskinäisellä yhteistyöllä muodostetaan yhteisvastuullinen ja tasa-arvoinen kasvatuskumppanuus, jossa korostuu jaettu vastuu ja mielenkiinto lapsesta. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Iltapäivätoiminnassa ohjaajilla on vastuu kasvatuksesta kyseisen yhteistyön jäsenenä sekä yhteistyön tekemisestä perheiden kanssa.

Yhteistyölle luodaan ryhmäkohtaiset selkeät mallit ja rakenteet ja sovitaan yhteisistä toimintasäännöistä ja –periaatteista. Iltapäivätoiminnan tavoitteista ja sisällöstä jaetaan koteihin kirjallinen tiedote, kun lapsi aloittaa iltapäivätoiminnan.

8.2 Iltapäivätoiminta osana koulujen toimintaa

Iltapäivätoiminnan tavoitteet tulee olla sopusoinnussa koulujen yleisten kasvatustavoitteiden ja arvomaailman kanssa. Tavoitteina on tiivistää yhteistyötä lapsen parhaaksi. Tiedon kululle luodaan koulukohtaisesti selkeät rakenteet, jotka turvaavan sen, että opettajilla ja iltapäivätoiminnan ohjaajilla on riittävät tiedot toistensa toimintatavoista, toiminnan muutoksista sekä tulevaisuuden suunnitelmista. Koko koulun henkilökuntaa informoidaan koululla järjestettävästä iltapäivätoiminnasta.

Oppilashuoltoryhmä on tärkeä koulun sisäisen, koulujen ja iltapäivätoiminnan ohjaajien sekä koulujen ja kotien välisen tiedonkulun kannalta. Iltapäivätoiminnan ohjaajat ottavat yhteyttä oppilashuollon työntekijöihin kysymyksiä herättävissä oppilasasioissa. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Iltapäivätoiminnan ohjaaja voi osallistua oppilaan tehostettuun tukeen kuuluvan oppimissuunnitelman tai erityiseen tukeen

kuuluvan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadintaan huoltajan luvalla.

9. Tiedottaminen

- Iltapäivätoiminnasta kerrotaan Iisalmen kaupungin verkkosivuilla
- Iltapäivätoiminnasta sekä siihen hakeutumisesta tiedotetaan keväällä kouluun ilmoittautumisen yhteydessä.
- Iltapäivätoiminnan tavoitteista ja sisällöstä kertova tiedote jaetaan vuosittain iltapäivätoimintaan osallistuville koululaisille ennen toiminnan alkamista.
- Ryhmäkohtaisesta tiedottamisesta vastaavat iltapäivätoiminnanohjaajat.

10. Arviointi

Laki (628/1998, 48c §) velvoittaa kuntaa osallistumaan aamu- ja iltapäivätoiminnan arviointiin. Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee arvioida antamaansa tai hankkimaansa toimintaa. Arvioinnin tarkoituksena on turvata toiminnan tavoitteiden toteutumista sekä laadullisten tekijöiden kehittyminen.

Kaikissa iltapäivätoimintaryhmissä kirjataan keskeiset tapahtumat ja toiminnassa tapahtuvat poikkeavat tilanteet (ongelmatilanteet, tapaturmat ym.). Seuranta käytetään toiminnan arviointiin ja kehittämiseen.

Jatkuvaa palautetta vanhemmilta kerätään mm. reissuvihkojen välityksellä ja päivittäisessä toiminnassa tapahtuvissa tapaamisissa. Toimintakauden aikana koululaisille ja/tai heidän vanhemmilleen tarjotaan mahdollisuus palautteen antamiseen arviointikyselyn avulla. Myös henkilöstö osallistuu palautteen antamiseen sekä arvioi omaa toimintaansa vuosittain.

11. Tilastointi

Opetushallitus kerää Tilastokeskuksen kuntalomakkeella 20.9 tilanteen mukaiset toiminnassa mukana olevien oppilaiden lukumäärät sekä edellisenä toimintavuotena toteutuneet ohjaustunnit. Lakisääteisen iltapäivätoiminnan kuntakohtaisen valtiosuuden perustana ovat mm. ohjaustuntien lukumäärä, oppilasmäärät ja iltapäivätoimintaryhmien lukumäärät.

Päivähoidon johtaja vastaa iltapäivätoiminnan tilastollisesta seurannasta. Tilastojen avulla seurataan toiminnan määrällistä kattavuutta, lapsimäärän kehitystä ja käytössä olevien henkilöresurssien toteutumista.

12. Tulevaisuuden haasteet

Iisalmen kunnan iltapäivätoiminnan kehittämisessä pyritään vakiinnuttamaan toimivia käytännön järjestämiseen liittyviä toimintamuotoja ja siten luomaan yhdenvertaisempaa toimintaa.

- Työntekijöiden pysyvyys ja tarvittavan erityisosaamisen vakiinnuttaminen.
- Iltapäivätoiminnan vakiinnuttaminen osaksi koulujen toimintaa.
- Erityisenä haasteena ovat erityisopetukseen otettujen tai siirrettyjen lasten tarpeiden huomioiminen toimintaan otettaessa ja heidän iltapäivätoimintansa kehittäminen..
- Toiminnan tavoitteiden saavuttaminen ja lapsen päivän turvaaminen edellyttää yhteistyön syventämistä iltapäivätoiminnan, koulujen ja kotien välillä.